

פיתוח מקצועי של מורים בשנה הראשונה

מכללת "בית רבקה" /תשע"ח

אוכלסיית יעד: מורות בשנה ראשונה

היקף הקורס: 60 שעות

שם מרכז התוכנית: הגב' עדי לחיאני

מרצים: עדי לחיאני, דובה רסקין, רחל מיכלשוילי, חנה למברג

תואר מרצים: M.A

ראציונל

לשנת ההוראה הראשונה של המורה השפעה מכרעת הן בתפיסת תפקידו וזהותו המקצועית והן בפיתוח ההנעה להמשך עיסוקו בהוראה. בשלב זה נתקל המורה בקשיים רבים בהיבט האישי המקצועי ובמרחב הסביבתי הארגוני.

סדנת העמיתים "תובנות במעגלי ההתפתחות המקצועית של המורה" באה לסייע וללוות את המורה בשנתו הראשונה. לפתח אצלו את השיח הרפלקטיבי, ולגשר בין הפערים שבין אמונותיו והתיאוריות אותן למד לבין המעשה החינוכי היומיומי.

ייחודה של סדנת העמיתים היא בכך שלימוד המעשה נעשה במהלך העשייה, באמצעות לזוי מקצועי אקדמי, ובתמיכת עמיתים בעלי מכנה משותף דומה.

הסדנה מאפשרת ביטוי למגוון מרחבי ההתפתחות המקצועית; המורה, הכיתה, בית הספר והקהילה.

מטרות:

- ✓ פיתוח מודעות לחשיבות ההתפתחות המקצועית של המורה לכל אורך שנות עבודתו.
- ✓ בניית "אני מאמין מקצועי – אישי ייחודי" של מורה מקצוען
- ✓ שילוב המורה במערכת הבית ספרית, פתוח מודעות לסביבה ארגונית- תרבותית
- ✓ פיתוח מיומנויות ויכולות עבודה מיטבית במסגרת אופק חדש:
- ✓ ניצול השעות שהייה, ניצול השעות הפרטניות, התייחסות לשונות.
- ✓ העמקת היכולת ההוראתית בחלופות ומתודות שונות.
- ✓ פיתוח היכולת והרחבת הקשרים עם קהילת ההורים.

ראשי פרקים :

- ✓ זהות מקצועית של המורה בעשייה החינוכית .
- ✓ התאמת צפיותיו של המורה והתיאוריה אותה למד לבין המעשה החינוכי בפועל.
- ✓ שימוש בשיח הרפלקטיבי ככלי מרכזי ויום יומי בעשייה החינוכית.

מרכיבים יישומיים לחינוך והוראה :

פיתוח זהות מקצועית בזיקה לתרבות הבית ספרית , צרכי התלמידים והמערכת הלימודית .

מודל תהליך הפעלת הסדנא:

- יתקיימו 10 מפגשים של 4 ש"ב. אחת לשבועיים.
- כל מפגש יתמקד ב"פתיחת צוהר וטעימה" בלמידת נושא מהותי למורה מתחיל (כפתיח וגירוי ללמידה רחבה בהמשך), למתן כלים, מיומנויות ופתרונות למורה בשדה.
- במסגרת זו ישולבו מורים מומחים לכל תחום.
- בכל מפגש יוקדש לניתוח אירועים בזיקה לנושא הנלמד ולצרכי הלומדות.

נושאים:

1. גיבוש אני מאמין אישי – מקצועי. התפקיד וגבולותיו, אמנת שרות, אתיקה בתפקיד, חזון,
2. המורה כחוקר, חוקר את עצמו
3. המורה בתהליך צמיחה אישית – עיבוד רגשי, התמודדות עם קשיים, כישלונות.
4. השתלבות במערכת ארגונית – חדר מורים, בית הספר, קהילה.
5. ניהול זמן – בזיקה למבנה המשרה באופק חדש.
6. ניהול וניצול השעות הפרטניות – השיח האישי: מיומנויות תקשורת, ניהול שיחה, דיבוב, ראיון, איתור איתותים ובעיות, יכולת קבלה והכלה.
7. מנהיגות – דפוס מנהיגות, המורה כמנהיג, הכרה וזיהוי והעצמת המורה.
8. התמודדות עם הוראה בכתה הטרוגנית והתייחסות לשונות.
9. דע את זכויותיך - מפגש וייעוץ עם נציג הסתדרות המורים.
10. כלים יצירתיים – ליצירת אקלים מיטבי בכתה .

מודל תהליך הלווי (20 ש"ב)

בחירת המורים המנחים יהיה באחריות ביה"ס בהמלצת הפיקוח ובתאום עם המכללה ,
למורים המנחים יערכו שני מפגשי הנחיה ע"י מרכז התחום מפגש ראשון בתחילת השנה
ומפגש שני בסיום השנה.

במהלך עבודתו של המורה ישלחו המורים המנחים דווח על תכני ההנחיה וביצועה בפועל.

ביבליוגרפיה:

- בן ארי, ר. וריץ, י. (1993) **אסטרטגיות הוראה בכיתה הטרוגנית**. הוצאת רכס
- גביש, ב. (2002) **הלימה ופערים בין ציפיות התפקיד ותפיסת התפקיד בפועל כמנבאי שחיקה בקרב מורים מתחילים**, האוניברסיטה העברית בירושלים
- הכהן, ז. זימרון, א. (1999). **מחקר פעולה: מורים חוקרים את עבודתם**. תל אביב: מכון מופ"ת.
- זילברשטיין, מ. (1993). "בדיקה מחדש של הגישה הקונספטואלית בהכשרת מורים לתכנון תכניות לימודים ופיתוחם". **דפים**, מס 17 (27-37).
- זילברשטיין, מ. בן פרץ, מ. וזיו, ש. (1998). **רפלקציה בהוראה: ציר מרכזי בהתפתחות מורה**. תל אביב: מכון מופ"ת.
- סטרהובסקי, ר. (1992). "הגדילה המקצועית של המורה המתחיל בעזרת מודל הנחיה וסיוע עמיתים". **דפים**, 15, 66-75.
- סטרהובסקי, ר. מרבך, א. והרץ-לזרוביץ, ר. (2002) "המורה המתחיל: תחנות ומשוכות בשנה הראשונה להוראה", **עיונים במינהל ובארגון החינוך**, 26.
- פרידמן, י. וגביש, ב. (2001). **המורה המתחיל: הקשיים, התמיכה וההסתגלות**. ירושלים: מכון סולד.
- קרמר-חיון (1991). "הערכה עצמית של מורים כמנוף להתפתחות מקצועית". **דפים**, 13, 9-23.
- קרמר-חיון לי, הופמן (1981), "זהות מקצועית ונשירה מן ההוראה", **עיונים בחינוך**, 31, אוניברסיטת חיפה.
- שגיא, ר. ורגב, ח. (2002) "קשייו של המורה המתחיל: תחושת ההלם כמנבאת את אי-הנחת בהוראה", **דפים**, 34.

מטלת סיכום

קורס מורים מתחילים שנה א

מכללת 'בית רבקה' ה'תשע"ח

הנחיות לעבודה מסכמת

ניתוח אירוע

א. בחירה

בחרי **אירוע** מתוך **העבודה**, תיאור האירוע צריך לכלול בתוכו בעיה, עימות, דילמה מקצועית, הפרת נורמה וכו', שהיא שכיחה בעבודתך. האירוע צריך להיות ספציפי ומשמעותי ולא בגדר הצהרה של דברים כללים. מומלץ לבחור באירוע שבעקבותיו תיעשה רפלקציה על: הרגשות שמאחורי ההתנהגות, המחשבות התפיסות והצרכים.

ב. כתיבה

שכתבי את מהלך הדברים: תאור האירוע (זמן ומקום), המשתתפים, הגדרת האוכלוסייה הבעיה, ההפרעה, הקונפליקט, הדילמה... או מהי ההתנהגות המקשה? הוסיפי כותרות לכל נושא.

ג. פרשנות

פרשי את האירוע על פי השלבים לניתוח אירוע. הפרשנות כוללת עיון ביקורתי – קונפליקטים או דילמות שעולים מן האירוע, רגשות שליליים / חיוביים, משפטים שעולים מהרגשות, אלו תגובות לאירוע עולות מכל אחד מהרגשות, נקודות ראות שונות של המשתתפים וכד'. איך הגבת לאירוע? הערכת האסטרטגיות בהן נקטת. איזה רגש היית רוצה להרגיש מול האירוע? מהם הפתרונות העולים מרגש זה?

ניתן להציג אפשרויות שונות ואף להשוות ביניהן. רצוי להתייחס לדרכי התמודדות לטווח הקצר (במסגרת השיעור) ולדרכי התמודדות לטווח הארוך (למשך השנה).

ד. תיאוריה

קישור למסגרת עיונית (תיאוריה) העוסקת בנושאים ובדילמות בהם בחרת להתמקד (לפחות 2 מקורות עדכניים - משנת אלפיים, ומקור חסידי) יש לרשום את פריטי הביבליוגרפיה בהתאם לכללי הציטוט האקדמי.

נקודות נוספות:

שימי לב במהלך הכתיבה :

1. האירוע הוא בעל התחלה, אמצע וסיום : כולל מתח דרמטי שמוביל לקראת הסוף בצורה כלשהי.
2. חשוב למקם את האירוע **בזמן ובמקום**. לתת אינפורמציה על המסגרת הכוללת של ההתרחשות: רקע הכיתה, רמתה; תיאור סוציו- אקונומי של התלמידים; שעת השיעור, הנושא הנלמד וכו'...
3. לא כל בעיה צריכה להיות מוצגת כפתורה, לעיתים הסיום מלווה בשאלה.
4. תוכלי כמובן להיעזר / להתבסס על תכנים /או חומרים שקיבלת במהלך הקורס.

מחווון לניתוח אירוע

הניתוח צריך לאפשר בעיקר **רפלקציה**. אם מוצג גם **הפתרון** שנקטתם, רצוי להתייחס בניתוח בעיקר לביקורת על הפתרון והשלכותיו, אם לא הוצג הפתרון יתמקד הניתוח במגוון פתרונות מוצעים במניית יתרונות וחסרונות של כל אחד מהם. אילו מסקנות נלוות ניתן להפיק מהאירוע למצבים אחרים. התייחסות לביבליוגרפיה שהבאת ושילובה ברפלקציה. מה למדת / מה התחדש לך בדרך התמודדותך בעקבות הלמידה בקורס.

בהצלחה

**עדי לחאני
רכזת הקורס**

